

Kankaanpään kaupungin ilmastouutiset

Ympäristöministeriön osin rahoittamassa hankkeessa *Kankaanpään kaupungin ilmastojohtamisen kehittäminen* toteutettiin viime kesänä kysely- ja haastattelututkimuksia kaupunkilaisille, päättäjille ja kaupungin henkilöstölle. Vastauksissa esiin nousi tarve lisätä tiedottamista ja viestintää koskien kaupungissa toteutettavia toimia ilmastonmuutoksen hidastamiseksi ja siihen sopeutumiseksi. Kankaanpään kaupungin ilmastouutisiin on koottu esimerkkejä kaupungin eri sektoreiden ja sidosryhmien tekemästä ilmastotyöstä kestävän kaupungin hyväksi.

Kaupunginjohtajan tervehdys

Ilmasto- ja energiapolitiikan edistäminen on kokonaisuudessaan kannatettavaa. Ilmastonmuutoksen hillintä on myös otettu huomioon kaupungin eri toiminnossa. Kaupungilla on oma roolinsa ilmastoon liittyvissä asioissa. Ilmasto- ja energiapolitiikka ovat jatkuvasti keskusteluissa esillä ja seurannan alla, siksi asiaa pitää tarkastella monesta näkökulmasta. Yhtenä tärkeimmistä tekijöistä kaupungin kannalta on elinvoimaisuuden ylläpitäminen. Alueen elinvoimaisuuden huomioon ottaminen on ensiarvoisen tärkeää kaupungin harjoittamassa ilmasto- ja energiapolitiikassa. Näin me olemme myös toimineet. Ilmastopolitiikassa tulee toimia määrätietoisesti, mutta liian nopeita ja hallitsemattomia muutoksia ei ole syytä tehdä.

Kankaanpään kaupungille on laadittu ilmasto-ohjelma vuosille 2017–2025. Lisäksi Kankaanpään kaupunki on liittynyt 21.12.2016 kunta-alan energiatehokkuussopimukseen kaudelle 2017–2025. Kaupungin tavoitteena on vähintään 7,5 prosentin ohjeellinen energiansäästö sopimuskaudella 2017–2025.

Tässäkin liitteessä on tänään erinomaisia esimerkkejä elinvoimaisesta ilmasto- ja energiapolitiikasta. Aurinkovoimaloita on käytössä koulukeskuksessa, Honkajoen yhtenäiskoululla sekä Yhteislyseolla. Kaupunki on lähtenyt kaavoittamaan kolmea tuulivoimahanketta: Marjakeidas, Paholampi ja Haukkasalo. Jätevedenpuhdistamo tuottaa osan vesihuollon energiatarpeesta. Liikuntakeskuksessa kaikki jäähallin jäädytyksessä syntyvä hukkalämpö otetaan talteen ja käytetään uimahallin käyttöveden lämmitykseen. Kouluissamme on vahvasti panostettu ympäristökasvatukseen.

Lisäksi kaupunkikonserniin kuuluvan Vatajankoski Oy:n kanssa teemme tiivistä yhteistyötä. Muutamia esimerkkejä mainitakseni, palvelimien hukkalämmöllä lämmitetään uimahallin vettä. Valaistusverkko siirtyi Vatajankoski Oy:n omistukseen, jonka myötä Vatajankoski investoi 1,5 miljoonaa euroa uuteen valaistustekniikkaan, jolla parannetaan muun muassa energiatehokkuutta.

Näinä aikoina energiaomavaraisuuden kasvattaminen lienee arvo jo sinällään ja kaupunki haluaa olla resurssiviisas, kestävä kehitystä tukien ja samalla elinvoimaisuudesta huolehtien.

Mika Hatanpää
Kaupunginjohtaja

Aurinkosähköntuotannon tietää olevan kunnolla alkamassa, kun aurinko sulattaa lumet paneelien päältä.

Kaupunki saa voimaa auringosta

Aurinkovoima on yksi uusiutuvan energian lähteistä, jota voidaan käyttää niin lämmitykseen kuin sähköntuotantoon. Aurinkopaneelit koostuvat kenoista, joiden raaka-aineena toimii pääasiassa pii. Vaikka Suomessa aurinkoenergian käyttöä rajoittavat säteilyn vuodenaikavaihtelut, ovat kesän valoisa vuorokaudet ja maltilliset lämpötilat sille optimaalisia. Toisin kuin usein luullaan, aurinkovoima ei vaadi jatkuvaa paahdetta. Vaikka pilvisuus heikentää säteilyä, liika lämpö ei ole energiantuottavuudelle hyväksi, sillä lämpötilan nousu alentaa paneelien tehokkuutta.

Suomessa paneelit suunnataan mahdollisuuksien mukaan etelään,

myös paneelien kallistuskulmalla on merkitystä. Kaikkein oleellista on kuitenkin varmistaa, ettei asennuskohtaan muodostu varjoa esimerkiksi puista. Alkuinvestoinnin jälkeen aurinkosähkö on tuottajalleen puhdasta ja ilmaista energiaa.

Kaupungilla on tällä hetkellä aurinkovoimaloita koulukeskuksessa (2017) ja Honkajoen Yhtenäiskoululla (2021) sekä Yhteislyseolla (2020). Näiden lisäksi aurinkosähköjärjestelmän hankinta liikuntakeskukselle on suunnitteilla ja kaupunki on kartoittanut mahdollisuuksia hankkia järjestelmiä myös muihin kohteisiin. Koska kaupunki kuuluu kuntien energiatehokkuussopimukseen,

saa kaupunki 20 % energiatukea aurinkovoimalahankintoihin. Tätä tukea on hyödynnetty koulukeskuksen ja Honkajoen aurinkovoimahankinnoissa.

Koulukeskuksella paneeleita komeilee hallintosiiven katolla yhteensä 80 kappaletta. Yhdessä ne muodostavat 20 kWp:n aurinkosähköjärjestelmän ja noin 15 000 kWh:n vuosituoton kaupungille. Honkajoen Yhtenäiskoulun katolla taas on 50 kWp:n aurinkosähköjärjestelmä, joka koostuu 160 paneelista. Järjestelmän realistisen vuosituoton on laskettu olevan 43 000 kWh. Lisäksi Yhteislyseolla on pienempi, 16 paneelin ja 4,4 kWp:n aurinkosähköjärjestelmä sekä siihen

liittyvä seurantajärjestelmä, josta voi seurata energiantuottoa reaaliaikaisesti. Seurantasovelluksen mukaan vuonna 2021 Yhteislyseon aurinkosähköjärjestelmä tuotti energiaa 3500 kWh.

Liikuntakeskukselle on alustavasti suunnitteilla noin 310 paneelin ja yhteisteholtaan noin 110 kWp:n aurinkosähköjärjestelmä, josta kaupungin osuus on 80 kWp ja Vatajankosken 30 kWp. Vuosituotto tulee olemaan reilut 90 000 kWh. Kaupungin osuus johdetaan liikuntakeskuksen sähköverkkoon ja Vatajankosken osuus samalla tontilla olevaan Vatajankosken jäähdytyslaitteiston sähköverkkoon.

Teksti: Juulia Manninen

Havussa rakennetaan vahvaa luontosuhdetta

Kankaanpäässä varhaiskasvatuksessa panostetaan lasten luontosuhteen kehittämiseen. Yksi Kankaanpäässä toimivista päiväkodeista on Norlandian Luontopäiväkotit Havu, jossa varhaiskasvatuksessa painotetaan erityisesti luonto- ja ympäristökasvatusta. Päiväkodissa lapset oppivat kestävän elämäntavan elementtejä luonnossa ja luonnolta. Leikki- ja oppimisympäristönä toimii retkimetsä ja lisäksi Havussa lajitellaan, kierrätetään ja uusiokäytetään materiaaleja sekä toteutetaan lasten kanssa hiilijalanjälkeä pienentäviä arkisia tekoja. Näiden kautta laadukkaana varhaiskasvatuksen lisäksi Havussa pyritään luomaan lapselle vankka perusta kestävään elämäntapaan.

Erityisesti lasten suosikkeja ympäristökasvatustoiminnassa ovat metsäretket, joita ovat esimerkiksi Suomen Ladun kehittämät Metsämörritoiminta sekä Tunteet hukassa metsäseikkailu, jossa keskeistä on opettaa lapsille erilaisia tunteita, niiden ymmärtämistä ja hyväksymistä sekä luonnon ja eläinten kunnioittamista. Muita lasten suosikkeja ovat eväretket, luonnon ja eläinten havainnointi sekä istutuslaatikot ja kasvien kasvatuksen ilo. Sadonkorjuu ja sadosta esimerkiksi piirakan leipominen kuuluvat myös lasten lemppareihin.

Luontopäiväkotit Havu osallistavat toiminnassaan niin lapset kuin vanhemmatkin. Yhteisiä juhlia ovat esimerkiksi Sadonkorjuujuhla

sekä jouluna Tonttupolku metsässä. Keväällä Havun toimintaan kuuluu yhteinen luontobingo. Havussa osallistutaan myös erilaisiin kampanjoihin, jotka tukevat ulkona liikumista. Tänä vuonna Havussa ollaan mukana Lounais-Suomen Liikunta ja Urheilu ry:n Talviliikkuja-kampanjassa sekä Suomen Ladun Ulkona kuin lumiukko-kampanjassa, jossa tarkoituksena on saada kaikenikäiset ulkoilemaan ja rakentamaan vähintään 10 000 lumiukkoa. Kankaanpään kaunis luonto ja laadukkaat liikuntamaastot kuten ladut, metsät ja kalliot tarjoavat Luontopäiväkotit Havulle hyvät puitteet päivittäiseen ympäristökasvatukseen.

Teksti: Juulia Manninen

Kuva: Laura Tasala-Suurimaa
Havun Karhut metsäretkellä Halaa puita-viikon ja Suomen luonnonpäivän kunniaksi.

Maanviljelijät ilmastonmuutoksen keskellä

Tällä hetkellä maa- ja metsätalouteen kohdistuu suurimmat paineet ilmastonmuutosta koskevassa keskustelussa kuin koskaan. Monet tuntevat ahdistusta, vaikka maa- ja metsätalous on oikeastaan ratkaisu ilmastonmuutoksen torjuntaan. Maanviljely itsessään pystyy sopeutumaan muutoksiin ja keinoja on runsaasti. Laiduntamisella ja nurmirehuun perustuvalla kotieläintuotannolla on suuri merkitys, kun puhutaan hiilensidonnasta ja siten ilmastonmuutoksen hidastamisesta. Monimuotoisuuden vaalimisella, puu- ja pensassaarekkeilla voidaan estää tuulivauriot ja samalla tarjota monilajiselle elimistölle suojaa välillä rajuilta sääilmiöiltä. Bioenergian tuotannolla voidaan korvata tuontien energiaa ja vähentää riippuvuutta energian hinnannousuista ja riippuvuutta poliittisista päätöksistä maailmantaloudessa. Valitettavasti turvetuotannon alasajo vesittää osaltaan alueen vahvuutta tällä alalla.

Epävakauden lisääntyminen viljelykausiin on osoittautunut viime vuosina todeksi. Tähän on varauduttu maan kasvukunnan parantamisella huolehtimalla ojituksesta, viljelykierrosta ja alus- sekä kerääjäkasvien viljelyllä. Osaamisen kehittäminen, uusien tutkimustulosten ja koulutuksista saatavan tiedon siirtäminen tilojen käytäntöön on myös nykyisin helpompaa. Turve- ja muilla eloperäisillä mailla on merkitystä kuivien vuosien sadon varmistajina mutta toisaalta niihin kohdistuu suurimmat muutospaineet kasvihuonepäästöjen lähteinä.

Eläinten ja kasvien jalostuksella on varauduttu ja varaudutaan yhä muuttuvaan tuotantoympäristöön, tästä esimerkkinä uusien kasvilajien kuten härkäpavun, syysohnan ja rapsin viljelyvarmuuden lisääminen tälläkin viljelyvyöhykkeellä. Eloperäisellä lannoituksella ja kierrätyslannoitteiden käytöllä on jo alueellamme suuri merkitys eikä vähiten Honkajoki Oy:n ansiosta. Täten on vähennetty riippuvuutta kemiallisista lannoitteista. Valvotussa luomutuotannossa on Kankaanpäässä jo 35 tilaa. **Lopuksi:** maanviljelijä on vahvasti riippuvainen luonnosta ja samalla osa ratkaisua ilmastonmuutoksen kanssa elättäessä ja sitä estäessä.

Veli-Jukka Johansson
Maaseutupäällikkö

Kedot, karviaiset ja kalat kasvatuksen kulmakivinä

Ympäristökasvatusta on paitsi arjen tekoja ja luontokokemuksia, myös luonnon puolesta työskentelyä. Sitä on viimeisen vuoden aikana Honkajoen yhtenäiskoululla ja lukiolla tehty enemmän kuin koskaan ennen. Honkajoen uusi koulurakennus otettiin käyttöön maaliskuussa 2021. Jo ennen tätä ympäristökasvatusta oli sija sekä peruskoulussa että lukiossa, mutta uudisrakennuksen pihasuunnittelun myötä ympäristökasvatusta sai siivet. Pihan nurmialueet korvattiin niitty- ja ketoalueilla, istutuksissa käytettiin syötäviä kasveja ja oppilaiden toivomasta hyötykasvitarhasta tuli totta. Perennoiksi istutettiin pölytäläjästäväisiä kukkakasveja.

Monimuotoisuuden edistäminen

jatkuu Pesämäen moottoriurheilualueella, jonka koulut adoptoivat luontokohteenaan ja perustivat moottoriratojen joutomaille paahdekasvialueita. Kaiken tämän toteuttivat oppilaat ja opiskelijat yhdessä opettajien ja ammattilaisten kanssa. Koulun alueelle tuotiin myös mehiläispesä, jonka elämää koulussa saadaan seurata tulevina vuosina. Koulun piha-alueesta on muodostumassa monimuotoisuuskeidas.

Yhteistyökumppanien tuella kouluun hankittiin syksyllä 2021 Innagrow kiertovesikasvatamo havainnollistamaan konkreettisesti veden ja ravinteiden kiertokulkua luonnossa. Honkajoen lukion ympäristökasvatusta 2.1 -hankkeessa selvitetään ympäristökasvatuksen

virtuaalisuuden yhdistämisen mahdollisuuksia merkityksellisten oppimiskokemusten tuottamisessa. Lukiossa korkeakouluysteistyö on tärkeää ja hanke toteutetaan yhteistyössä SAMK:n kanssa. Virtuaalisillat tuotetaan kaikille avoimiksi ja tulevaisuudessa niitä voivat käyttää niin alueen asukkaat kuin vierailijatkin.

Käytännön ympäristötekojen ja opetussuunnitelmaan kuuluvan ympäristökasvatuksen lisäksi Honkajoen lukiossa on mahdollista opiskella laajasti ympäristöalan opintoja. Koulun viereen kehitteillä oleva oppimiskeskushanke lisää entisestään alueen ja koulujen mahdollisuuksia ympäristökasvatuksen toteuttamisessa.

Teksti: Kalle Männistö & Mari Fabig

Kuva: Olivia Kytömäki
Innagrow kiertovesikasvatamo ja sen kalat, mikrobisto sekä kasvit muodostavat toimivan ekosysteemin.

Jätevedenpuhdistamon energiakehitys

Jätevedenpuhdistamo muodostaa merkittävän osan vesihuollon energiankulutuksesta. Esimerkiksi vuonna 2020 puhdistamon kokonaissähköenergiankulutus oli 756 MWh. Kaupunki on kuitenkin tehnyt useita toimia energiankulutuksen vähentämiseksi ja lisäksi on tulossa.

Aiemmin puhdistamolla käytettiin vuodessa keskimäärin 20 m³ polttoöljyä lämmitykseen. Vanha öljylämmitys korvattiin vuonna 2020 lämpöpumpujärjestelmällä, jonka avulla puhdistetusta jätevedestä otetaan lämpöenergiaa talteen. Käsitelty jätevesi pumpataan lämmönvaihtimelle, jossa jäteveden lämpöenergia siirtyy lämmönkeruunesteeseen. Neste pumpataan lämpöpumpulle, josta se siirretään energiavaraajaan ja käytetään lämmitykseen. Järjestelmän on arvioitu alkuvaiheessa tuottavan vesihuoltolaitokselle vuodessa 117 MWh energiasäästöä.

Myös jätevedenpuhdistamon ilmanvaihtolaitteisto saneerattiin loppuvuoden 2021 ja alkuvuoden 2022 aikana. Koska järjestelmä on vasta saatu käyttöön, ei todellisia hyötyjä vielä voida arvioida. Alkuperäisten koneiden vaihtaminen energiatehokkaampiin ja lämmöntalteenoton

hyötysuhteen parantaminen tuovat kuitenkin tulevaisuudessa säästöä energiakustannuksiin.

Puhdistamolla ollaan tekemässä parannuksia myös jäteveden käsitelyprosessiin näillä näkymin vuosina 2022-2024. Suurin osa (54%) jätevedenpuhdistamon kokonaissähköenergiasta kuluu biologisen prosessin eli ilmastuksen tarpeisiin. Ilmastuksessa ylläpidetään bakteeritoimintaa, jonka avulla jätevedestä voidaan poistaa ympäristölle kuormittavista aiheuttavista orgaanisista yhdisteistä. Bakteeritoiminnan ylläpito vaatii happea, jota ilmastuslaitteisto tuottaa kompressoreilla. Lähes 40 vuotta vanhat kompressorit alkavat olla elinkaarensa päässä ja niiden energiatehokkuus on huono.

Kompressoreiden vaihtaminen energiatehokkaampiin laskee energiankulutusta jopa 80 MWh vuodessa.

Ilman jakelua sekä ilmamäärän mittausta parannetaan samassa yhteydessä lisäämällä happimitareita ja vaihtamalla nykyiset käsikäyttöiset venttiilit automaattiventtiileihin. Näillä muutoksilla pyritään ylläpitämään altaissa tarkemmin optimaalista happitasoa. Nykyisillä järjestelyillä happitaso voi päästä liian korkeaksi, joka lisää käyttökustannuksia tai liian matalaksi, joka taas haittaa prosessin toimivuutta. Myös ilmastimien kalvot on tarkoitus vaihtaa, sillä ne tukkeutuvat ajan myötä. Tämä lisää järjestelmän painev eroa ja tästä aiheutuu lisää käyttökustannuksia.

Teksti: Mikko Sandelin

Kuva: Martti Tikka

Ilmasto-ohjelma ja ilmastotyöryhmä 2022

Ilmasto-ohjelmassa määritellään Kankaanpään kaupungin tavoitteet ja toimenpiteet kasvihuonekaasujen vähentämiseksi ja ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi. Ohjelma on vuosille 2017-2025 ja sen laatimiseksi ja seuraamiseksi on perustettu monialainen, kaupunginvaltuustolle raportointivastuussa oleva ilmastotyöryhmä. Vuoden 2022 ilmastotyöryhmään on nimetty seuraavat henkilöt: **Marja Vaajasaari**, tekninen johtaja **Ilkka Vainionpää**, rakennustarkastaja **Krista Mustaniemi**, talonrakennusinsinööri **Mari Fabig**, lukion rehtori **Kalle Männistö**, lehtori **Ville Paldanius**, luottamushenkilö **Mia Nother**, luottamushenkilö **Toni Tolonen**, luottamushenkilö **Kristiina Peltomaa**, luottamushenkilö **Nina Majamäki**, luottamushenkilö **Heikki Jaakkola**, luottamushenkilö **Riitta Kuosmanen**, luottamushenkilö **Henri Saarivirta**, luottamushenkilö **Jalmari Rossi**, Vatajankoski Oy

Ilmasto-ohjelma löytyy kaupungin verkkosivuilta Asuminen ja ympäristö > Ympäristö > Ilmasto-ohjelma

Teksti: Juulia Manninen

Hiekkalaatikolta ne kestävimmit ajatukset starttaa

Kesällä 2020 istuin hiekkalaatikon reunalla lapseni kanssa partion #ME-tässä etähaastetta tehden. Olimme järjestäneet etä-/kotipartiota jo marraskuusta lähtien valtakunnallisista kokoonumisrajoituksista johtuen. Istuessa mietin tätä ihmeellistä aikaa, mitä nyt elimme. Mietin luontoa, ympäristöä ja maailmaa kaikkineen. Mietin ja ihmettelin millaisessa maailmassa oma lapseni saa elää. Ihmettelyn tuloksena päädyin syksyllä hakeutumaan ympäristökasvattajan opintoihin Sykliin. Halusin laajentaa ajatteluani ja saada lisää näkökulmia omaan työhöni. Ikuisen opiskelijan hyppäys pois sosiaalialan opinnoista kumpusi toisin näkemisen ja kokemuksen ajatuksesta ja tarpeesta. Pysähtymisestä sen äärelle, että maailma muuttuu. Ja

että jos tässä epäselvässä ajassa jokin on selvää niin se, että kestävä tulevaisuuden rakentamisessa tarvitaan jokaisen ihmisen panosta, sinun ja minun.

Olen työskennellyt Kankaanpään kaupungilla vuodesta 1995 ja Pohjanlinnan koulussa vuodesta 2005. Nykyisessä koulusosionomin työssä arki on osallisuutta tukevaa ja siinä on paljon tulevaisuuskasvatukseen suuntautuvaa näkökulmaa. Siten myös ympäristökasvatuksen näkökulma sopii hyvin koulusosionomin työhön. Ympäristökasvatuksen tai kestävä elämäntavan kasvatuksen tavoitteet ovat samanlaiset, mutta painotuksissa voi olla eroja. Toiminnan päämäärä on kuitenkin yhteinen: kestävä kehityksen edistäminen, minkä tarve on perusopetuksessa jo tunnustettu, sillä

perusopetuksen opetussuunnitelma velvoittaa ottamaan kestävä elämäntavan välttämättömyyden huomioon kaikessa toiminnassa. Pelkäästään ”kestävä elämäntapa”- käsite esiintyy OPS:ssa 52 kertaa. OPS:n mukaan keskeistä ihmisenä kasvussa on ymmärtää, että ihminen on osa luontoa ja täysin riippuvainen ekosysteemien elinvoimaisuudesta.

Olen päässyt tutustumaan ympäristökasvatuksen tekemällä opiskeluuni liittyviä tehtäviä omalla työpaikallani Pohjanlinnan koulussa. Yksi mielenkiintoisimmista tehtävistä on ollut työskentely Kankaanpään koulujen yhteisessä ympäristökasvatuksen työryhmässä, jossa on valmisteltu 1-9.lk koulujen ympäristökasvatussuunnitelma. Suunnitelma on menossa

vielä tänä keväänä sivistyslautakuntaan. Olen aloittanut mielenkiintoisen matkan, jossa pääsen tutustumaan oman kiinnostukseni mukaan kestävä kehityksen haasteisiin, tavoitteisiin ja ratkaisuihin tietopohjaisesti ja itse kokeillen. Tulevana ympäristökasvattajana yhdyin tutkijatohtori Niina Mykrän näkemykseen: ”Ympäristökasvatukseen ei ole yksinkertaisia ratkaisuja. Itse asiassa moniin kysymyksiin ei ole vielä minikäänlaisia ratkaisuja, vaan ne pitää luoda yhdessä kokeillen ja toimivia malleja luoden, tunnistamalla jokaisen asiakokonaisuuden ympäristösuhde.”

Kati Hietikko
Koulusosionomi ja tuleva ympäristökasvattaja

Ensimmäinen Taimiteko-projekti Satakuntaan

Nuoret ilmastotöissä -hanke aloitettiin vuonna 2019, kun 4H otti yhteyttä MTK:hon tiedustellen metsittettäviä kohteita ja halua olla mukana hankkeessa. Hanke syntyi ideasta luoda malli, Taimiteko, jossa yritykset voivat kompensoida CO₂-päästöjään. Samalla yritykset työllistävät nuoria.

Taimiteko tarjoaa mahdollisuuden konkreettisiin tekoihin, joita nuori voi tehdä ilmaston puolesta. Samalla nuoren metsäsuhte vahvistuu ja ympäristötietoisuus lisääntyy. Taimiteko-metsät omistaa 4H, ja niistä syntyy oppimisympäristöjä ja virkistymisalueita lapsille ja nuorille.

Suomen tasavallan presidentti **Sauli Niinistö** toimi Nuoret ilmastotöissä -hankkeen suojelijana kevästä 2019 alkaen. Hanke päättyi kesällä 2020, mutta Taimiteko-malli jatkoi toimintaansa, ja presidentti Niinistö lupautui sen

suojelijaksi syksyllä 2020.

Kun yritys osallistuu Taimitekoon, sillä täytyy olla laskettuna hiilidioksidipäästönsä tai tiedossa lahjoitussumma, jolla taimia hankitaan. Taimiteon nettisivuilla on hiililaskuri, joka laskee hiilen kompensatiolukuja eli sitä, kuinka paljon hiilidioksidipäästöt vähenevät istuttamalla tietyn määrän taimia.

Yritys maksaa taimet itse. Taimien hintaan sisältyy myös nuoren koulutus, palkka sekä taimen hankintahinta ja maanmuokkaus. Tämän jälkeen 4H hankkii metsittävät maa-alueet sekä rekrytoi ja kouluttaa nuoret istutustyöhön. Lopuksi yritys saa diplomin taimien istutuksista ja karttapaikkatiedon siitä, minne taimet on istutettu.

Kankaanpään 4H-yhdistys otti yhteyttä kaupungin maanmittausteknikko **Päivi Holmiin** tiedustellakseen, olisiko kaupun-

gilla osoittaa aluetta istutuksille. ”Tarvittavat peltopalat löytyivät Opistonkadun päästä Takasen ja Salmelan tiloilta”, Holm kertoo. ”Peltojen ojat ovat pusikoituneet ja Metsänhoitoyhdistys Karhu hankki raivauksen tekijän. Keväällä pellot vielä muokataan istutuskuntoon.”

Kankaanpäässä aloitettu Taimiteko-projekti on ensimmäinen koko Satakunnassa.

”Metsänhoitoyhdistys antaa opastuksen istutustyöhön ja rahoituksen taimien ostoon on antanut Länsi-Suomen Osuuspankki. Kaupunki on sitoutunut hoitamaan taimikkoa”, Holm tarkentaa.

Taimiteko-toiminnan aikana, vuosina 2019-2021 on istutettu noin 200 hehtaaria uutta metsää ja työllistetty yli 400 nuorta työntekijää. Hankkeen tavoitteena on istuttaa 10 000 hehtaaria metsää

vuoteen 2030 mennessä. Taimiteko valittiin Keskuskauppakamarin vuoden 2021 Vastuullisuusteoksi.

Teksti: Eveliina Piispanen

Kuva: Tiina Rinne

Kierrätä vastuullisesti, Kankaanpään Kierrätyskeskus

Kierrätyskeskuksen myymälä on oma maailmansa, jossa tapahtuu aina jotakin - nauru raikaa, kun henkilökunta pyörittelee erilaisia ideoita ja kierrätysajatuksia. Tavaraa löytyy aina kermakosta perämooottoriin. Jos jotain mielenkiintoista myymälästä löytää, ostopäätös kannattaa tehdä nopeasti, sillä seuraavana päivänä tuote on usein jo löytänyt uuden kodin. ”Uutta” tavaraa tulee myymälään joka päivä, joten ostoksilla kannattaa poiketa useasti.

Kankaanpään kierrätyskeskus on ollut osa Valtti-työpajan toimintaa vuodesta 2020. Uudistettu tavarantoimitus ja myymälän toiminta jatkuvat tutussa osoitteessa Rautatienkatu 3, 38700 Kankaanpää. Kierrätyskeskus toimii työpajana, jossa työllistyvät asiakkaat tekevät erilaisia työtehtäviä ja vahvistavat osaamistaan työelämässä.

Myymälästä löytyy myös Valtti-tuotepajalla tehtyjä tuotteita, joiden valmistamisessa on hyödynnetty kierrätysmateriaaleja. Valtti-tuotteet sopivat hyvin vaikka lahjaksi ja samalla tuet hyvää toimintaa. Kädentaitajille ja ideanikkareille meillä on tarjolla paljon erilaista materiaalia edulliseen hintaan.

Pyrimme löytämään esineille uusia käyttötarkoituksia toisinaan hurtinkin huumorin kautta. Myymälään tullessaan ei koskaan voi tietää, millaiseen aikakauteen ja atmosfääriin polähtää.

Rikkinäisten sähkö- ja elektroniikkalaitteiden tuominen meille on ekoteko, sillä niiden materiaaleista jopa 99% käytetään uudelleen teollisuuden raaka-aineina. Otamme myös vastaan rikkinäistä ja käyttökelpotonta kodin tavaraa ja huonekaluja pientä käsittelymaksua vastaan. Nämä puretaan ja lajitellaan oikeisiin keräyspisteisiin. Lisäksi pyrimme hyödyntämään käyttökelpoiset osat esimerkiksi varaosina tai askartelussa. Tavarantoimitus on rakennuksen takana, jonne pääsee helposti autolla. Henkilökunta auttaa tavaroiden siirtämisessä ja osaa neuvoa kysymysten kanssa. Palveluihimme kuuluu myös kuljetuspalvelut. Voimme joko noutaa tavaraa tai kuljettaa kierrätyskeskukselta ostetut tavarat kotiin. Kuljetuksen hinta määräytyy välimatkan mukaan.

Teksti: Sini Kokkola

Kuva: Sini Kokkola

Kierrätyskeskus vastaanottaa veloituksetta:

- Ehjiä astioita, koriste-esineitä ym. kodin käyttötavaraa
- Käyttökuntoisia vaatteita ja kodin tekstiilejä
- Käyttökuntoisia huonekaluja, mattoja ym. sisustustavaraa
- Ehjiä ja käyttökuntoisia urheiluvälineitä
- Ehjiä leluja
- Kaikki sähkölaitteet sekä ehjät että rikkinäiset
- Paristot, akut (myös liijyakut)
- Polttimot, loisteputket ym.
- Metallit

Kierrätyskeskus on avoinna ma-to klo 10-17 sekä jokaisen kuukauden ensimmäisenä lauantaina klo 10-14. Kesä- ja heinäkuun olemme avoinna ma-pe klo 10-17

Moniulotteisesti kestävämpi liikuntakeskus

Kankaanpään liikuntakeskuksen kolmi-vaiheinen peruskorjaus lähenee loppuaan tulevana kesänä. Peruskorjauksen myötä liikuntakeskuksen kokonaisenergian tarve kasvoi lisäneliöiden, lämmitys- ja jäähdytyskäytäntöjen sekä tehokkaamman ilmastoinnin ja valaistuksen takia. Tätä päästiin kuitenkin kompensoimaan monilla energiatehokkailla ratkaisuilla ja tekniikoilla, jotka ovat niin taloudellisesti kuin ekologisestikin kestäviä. Korjauksessa ollaan panostettu erityisesti monessa kohtaa lämmön talteenottoon ja sen uudelleen hyödyntämiseen nykyaikaisia tekniikoita käyttäen.

Tekniikka on mahdollistanut sen, että kaikki jäähallin jään jäädytyksessä syntyvä hukkalämpö otetaan talteen, ja käytetään pääasiassa uimahallin käyttöveden eli suihkuvesien lämmitykseen. Hukkalämpöä saadaan talteen erityisen paljon elokuussa, kun jää tehdään kesän jälkeen jäähalliin. Lisäksi uimahallin suihkuvesistä otetaan lämpöä talteen ennen niiden johtamista viemäriverkkoon. Myös tämä lämpö käytetään käyttöveden lämmitykseen.

Liikuntakeskuksen ilmanvaihto uusittiin niin, että poistoilmasta lämpöä saadaan mahdollisimman paljon talteen. Lisäksi rakennuksen palloiluhallin puoleista ilmaa jäähdytetään kaukokylmäkontin aurinkosähköllä tuotetulla energialla, josta syntyvä hukkalämpö siirretään kaukolämpöverkkoon.

Lämmön talteenottoon panostamisen lisäksi liikuntakeskuksen uusittu valaistus toteutettiin LED-tekniikalla. LED-valaistus tarjoaa huomattavia säästöjä vanhempaan valaistustekniikkaan verrattuna. Jo kotitalouksien energiankulutuksessa huomaa merkittävän eron, joten isommissa kohteissa, kuten juuri jää- ja uimahalleissa, säästö on tuhansia euroja vuodessa. LED-valaistus tuottaa lisäksi vähemmän lämpöä kuin vanhempi valaistustekniikka, eli energiaa säästyy jäähdytyksenkin suhteen.

Liikuntakeskuksen parkkipaikalle toteutetaan myös kahden sähköauton latauspiste, samoin kuin Tapalan peruspalvelukeskukseen on jo toteutettu. Valmius on kuitenkin useammalle latauspisteelle. Lisäksi liikuntakeskuksen katolle on suunnitteilla aurinkosähköjärjestelmä, jolla kestävä energiantuotanto saadaan tehostettua entisestään. Kaikkea ei myöskään laiteta uusiksi, vaan peruskorjauksessa on otettu huomioon myös materiaalien kierrättäminen ja uusiokäyttö. Tästä hyvänä esimerkkinä toimii katsomon vanhat penkit, jotka kunnostetaan ja otetaan uudelleen käyttöön.

Teksti: Juulia Manninen

Lähiaruoka, kotimaisuus ja ruokahävikin vähentäminen tärkeää nuorille

Kankaanpään kaupunki on kiinnostunut myös nuorten ajatuksista kaupungin toiminnan kestävydestä. Haastattelimme neljää Pohjanlinnan koulun oppilasta kouluruoan kestävyteen liittyen. Oppilaat nostivat pinnalle erityisesti lähiaruokan tärkeyden ja ruokahävikin vähentämisen

Kaupungin ruokahuollon palvelupäällikkö Sanna Aho-Mantilan mukaan Kankaanpään kouluissa ja päiväkodeissa tarjotaan pääasiassa kotimaisista raaka-aineista valmistettua lounasta. Tuoreissa kasviksissa pyritään tarjoamaan kotimainen vaihtoehto sesongista ja tuotteesta riippuen. Tarjottavien tuotteiden kotimaisuusaste on yli 90 %. Satakunnan alueella tuotetaan maitoa, lihaa, kasviksia ja viljoja, joista osa päättyy sopimustoimittajille. Esimerkiksi peruna tulee joka päivä paikalliselta tuottajalta. Kasvisruokapäivä on kerran kuudessa viikossa ja kasvisruokavaihtoa noudattavat saavat kasvisvaihtoehdon tietysti joka päivä. Hävikin minimoimiseksi kasvisruokaa ei tarjota lounaan rinnalla joka päivä. Lounaan kanssa tarjotaan tuoreita kasviksia salaatin ja tuorepalan muodossa sekä myös lämpimänä kasviksena.

Ruokahävikki on pientä. Ennakointi on tärkeää ja valmistettavaan määrään vaikuttaa vuodenaika, aikaisempi menekki ja viikonpäivä. Hävikin määrään voidaan vielä vaikuttaa merkittävästi valmistuskeittiössä lounaan tarjoilutilanteissa, koska menekki nähdään reaaliajassa. Jakelukeittiön ja valmistuskeittiön välinen vuoropuhelu on tärkeää ja sillä tavoin saadaan tieto ruokakohtaisesta menekistä ja voidaan vaikuttaa lähetettävän aterian määrään hävikin minimoimiseksi. Mahdollisesti jäänyt hävikkiruoka päättyy biojätteeseen.

Teksti, haastattelut ja kuvat: Juulia Manninen

Kysymykset

1. Mitä kestävä kouluruoka tarkoittaa sinulle?
2. Koetko tärkeäksi, että ruoan kestävyteen kiinnitetään huomiota myös kouluissa?
3. Jos pääsisit vaikuttamaan päätöksentekoon, millä keinoilla lisäisit ruoan kestävyttä kouluissa?
4. Tarjoillaanko koulussa tällä hetkellä sopivasti kasvisruokaa?

Aliina Pirttikangas 8. Ik

1. Että jaksaa sen ruuan avulla ja saa siitä energiaa koko päiväksi
2. Koen tärkeäksi. Onhan täällä välillä niitä lähiaruokapäiviä, et jos ilmastosta kautta miettii.
3. Kasvisruokapäiviä vois lisätä, kun niitä on suhteellisen harvoin, nii se ois ihan hyvä.
4. Vähän riippuu. Aika vähän on ihan kasvisruokapäiviä. Kaikki ei välttämättä tykkää kasvisruokapäivistä, kun siihen ei oo totuttu, mut jos niitä lisättäisiin niin ihmiset alkais tottumaan siihen, niin se ois hyvä.

Sandra Junnila 9. Ik

1. Kestävä kouluruoka on sellasta, mikä tulee läheltä ja se on kotimaista. Ja että tietää mistä se tulee.
2. On tärkeää. Mun mielestä kaikkien pitäisi kiinnittää siihen huomiota, niin miksei koulussakin.
3. Mahdollisimman paljon ruokaa tulisi läheltä, että voi tukea lähiaruokaa ja suomalaisia. Ja keskittyä just siihen mistä se ruoka tulee ja että siinä valmistuksessa kaikilla on ollu hyvä olla.
4. Meillä on kerran kuukaudessa kasvisruokapäivä ja se on ihan hyvä. Ja mun ymmärtääkseni, jos joku haluaa erikseen syödä kasvisruokaa niin ne kyllä saa.

Santeri Kenola 9. Ik

1. No et se ois kaikille maistuvaa ja ei tehtäis hirveesti liikaa, ettei tarvis roskiin heittää.
2. Kai se suht tärkeää on, ku se on niin iso määrä mitä tehdään. Et kyllä siihen vois keskittyä, vaikkei se välttämättä se ykkösjuttu oookkaan.
3. Siihen missä se ruoka on tuotettu, et kannustettais kotimaista ja et mistä se ruoka tehdään ja millä tyylillä, et olis lähimpänä ekologista.
4. Kyllä niitä kasvispäiviä on ja välillä sit tarjotaan erikseen uunikasviksia. Mun mielestä on ihan hyvällä mallilla.

Leo Sarmeen 7. Ik

1. Ei tehdä liikaa, ettei tuhlaata
2. Joo. Ei oo tietty hyvä, että menee hukkaan joku turha ruoka.
3. Silleen, että kun tulee joku päivä jotain mistä kaikki tykkää, esim. kananugetit, niin tehdään sitä enemmän et kaikille riittää, mut kiinnitetään huomiota annoskokoihin, kun ruokaa tehdään.
4. Aina joskus. Välttämättä ei oo aina hyvää, mutta terveellistä ja se on kuitenkin hyvä luonnolle.

Kankaanpään katuvalaistus uuteen aikakauteen

Kankaanpään ja Honkajoen noin 4000 ulkovalaisinta siirtyi 17.1.2022 kaupungilta Vatajankosken omistukseen. Vatajankoski investoi lähivuosina katuvaloverkon saneeraukseen noin 1,5 miljoonaa euroa, jolla parannetaan valaistuksen laatua sekä energiatehokkuutta.

Uuden tekniikan myötä energiatehokkuus paranee

Energiatehokkuus toteutetaan uutta valaistustekniikkaa ja ohjauksjärjestelmää hyödyntäen.

Valaisinkanta on tällä hetkellä pääosin elohopeahöyry- ja suurpainenatriumlamppuja, jotka ovat vanhaa tekniikkaa ja tulleet käyttöikänsä päähän. Uudet hankittavat led-valaisimet kuluttavat näihin verrattuna huomattavasti vähemmän sähköä. Näin ilmastopäästöt pienenevät.

Myös katuvalojen ohjaus lisää energiatehokkuutta. Valaistuksen tasoa katualueilla säädetään ympäristön valoisuuden sekä ajankohdan mukaan, jolloin esimerkiksi yön hiljaisimpina hetkinä valaistustasoa voidaan laskea.

Parempi valo luo viihtyisyyttä ja turvallisuutta

Led-tekniikka mahdollistaa tehokamman valon, joka luo viihtyisyyttä ja parantaa liikenneturvallisuutta. Valaistuksen uusinnan yhteydessä kiinnitetään erityistä huomiota

risteysalueiden ja kevyenliikenteen turvallisuuden parantamiseen lisäämällä suojateille siihen erityisesti suunniteltua kohdevalaistusta.

Vioista ilmoittaminen käy jatkossa helposti nettisivujen kautta

Mahdollisissa vikatilanteissa yhteydenotot tulevat nyt kaupungin sijaan suoraan Vatajankoskelle. Vatajankosken ja Kankaanpään kaupungin nettisivuille ilmestyy keväällä erityinen portaali, jota kautta halukkaat voivat ilmoittaa helposti havainnot katuvalojen häiriöistä. Katuvalopalvelun kautta voi antaa palautetta esimerkiksi viallisista valaisimista, pylväistä tai muusta ulkovaloverkkoon liittyvästä asiasta. Ilmoitukset näistä voi tehdä myös sähköpostitse katuvalot@vatajankoski.fi.

Yhteistyö kaupungin kanssa jatkuu

Katuvaloverkon omistuksen siirtyminen Vatajankoskelle oli luontainen jatkumo jo pitkään jatkuneelle yhteistyölle. ”Olemme jo pitkään huolehtineet katuvaloverkon kunnossapidosta. Jatkossa tuotamme kaupungille laajempaa avaimet käteen -valaistuspalvelua. Uskon, että keskinäinen yhteistyö ja luottamus jatkuu yhteisen tavoitteen eli alueen asukkaiden parhaaksi.” toteaa rakentamispäällikkö **Jarno Joensuu** Vatajankoskelta.

Teksti: Tuula Toivonen

Kuva: Martti Tikka

Kolme uutta tuulivoimahanketta vireillä

Kankaanpään kaupunki ja entinen Honkajoen kunta ovat edelläkävijöitä ilmastoystävällisten tuulivoimahankkeiden edistämässä. Kuntaliitoksen jälkeen tuulivoiman parissa työskentelyä on jatkettu tuulipuistohankkeiden kanssa.

Honkajoelle laadittiin vuonna 2011 Kirkkokallion tuulivoimaosayleiskaava, joka oli yksi ensimmäisistä lajissaan Suomessa. Kankaanpään kaupungin vt. kaupunginarkkitehti **Janne Tuomisto** kertoo, että osayleiskaavan mukaiset tuulivoimalat rakentuivat alueelle vuonna 2013. Kirkkokallion tuulivoimapuisto koostuu yhdeksästä tuulivoimalasta ja tuulipuiston kokonaisteho on 21,6 megawattia (MW).

Myös vanhan Kankaanpään puolelle laadittiin vuonna 2013 Kooninkallion tuulivoimaosayleiskaava. Osayleiskaavaan perustuvat tuulivoimalat rakentuivat alueelle vuonna 2016. Kooninkallion tuulivoimapuisto koostuu niin ikään

yhdeksästä tuulivoimalasta ja sen kokonaisteho on 27 MW.

Tällä hetkellä kaupungissa on vireillä kolme tuulivoimahanketta: Marjakeidas, Paholammi ja Haukkasalo. Hankkeet sijaitsevat entisen Honkajoen kunnan alueella.

”Marjakeitaan ja Paholammin hankkeille on tekeillä ympäristövaikutusten arviointimenettely, jossa tarkoituksena on tunnistaa, arvioida ja kuvata hankkeen todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset”, Tuomisto selittää. Haukkasaloon osalta vastaava menettely on käynnistymässä.

Vaikutusten arviointeja hyödynnetään hankkeiden osayleiskaavatyössä. Marjakeitalle suunnitellaan enintään

24 tuulivoimalan tuulipuistoa, jonka kokonaisteho olisi arviolta noin 120–240 MW riippuen voimaloiden tehosta ja lukumäärästä.

”Paholammin alueelle suunnitellaan enintään kuuden tuulivoimalan tuulipuistoa, jonka kokonaisteho olisi arviolta noin 18–60 MW. Haukkasaloon alueelle suunnitellaan puolestaan enintään 14 tuulivoimalan tuulipuistoa, jonka kokonaisteho olisi arviolta noin 80–140 MW”, Tuomisto sanoo. Marjakeitaan ja Paholammin hankkeissa hankevastaavana toimii Neoen Renewables Finland Oy ja Haukkasaloon hankkeessa Pohjan Voima Oy.

Teksti: Eveliina Piispanen